1939

Rozpočet. Řádná potřeba činí 113.503 Kč,
úhrada 32.542 " ;
schodek řádného rozpočtu 80.961 Kč; uhrazen bude:
100% přirážkou k dani činžovní jež činí 3427 Kčs a
290% přirážkou k ostatním daním v částce 77534 " .
Mimořádný rozpočet činil 560.000 Kč.

14. března usnesl se slovenský sněm na samostatnosti Slovenské krajiny. Bylo tedy odtrženo Slovensko od republiky. Zase nová vlna neklidu, neobyčejně rychlý spád událostí. Dr. Hácha a minister Chvalkovský odjíždějí do Berlína, kde podepisují „dohodu", podle které převzal Hitler „ochranu" nad zeměmi českými.

15. března. Dne 15. března obsazuje německé vojsko území Čech a Moravy a ve čtvrtek dne 16. března následuje proklamace Hitlera o zřízení
„Protektorátu Čechy a Morava".
Pro zajímavost uvádím na následující straně výnos Hitlerův o zřízení Protektorátu. Výnos plný lží a podvodů pro náš stát a lid. Výnos, sám drahý, který nebyl nikdy dodržován. Český člověk od tohoto dne nenalézá nikde zastání. Situace horšuje se den ze dne. Německá policie má plné ruce práce (Gestapo). Četnictvo, finanční stráž, vojsko jest odzbrojováno. I soukromníci museli odvádět zbraně. Němci vyvážejí z našich zemí nejdříve válečný materiál, zásoby potravin, látek, surovin, prostě vše, nač přišli. V úřadech pa-

Nová úprava našeho poměru.

Úředně se oznamuje: Vůdce Adolf Hitler podepsal dne 16. března 1939 na Hradě pražském tento výnos o Protektorátu Čechy a Morava:

Po tisíc let náležely k životnímu prostoru německého národa česko-moravské země. Násilí a nerozum vytrhly je svévolně z jejich starého historického okolí a posléze jejich zapojením do umělého útvaru Česko-Slovenska vytvořily ohnisko stálého neklidu. Od roku k roku zvětšovalo se nebezpečí, že z tohoto prostoru — jako již jednou v minulosti — vyjde nové, nesmírné ohrožení evropského míru. Neboť československému státu a jeho držitelům moci se nepodařilo organisovati rozumně soužití národních skupin, v něm svémocně spojených, a tím probuditi a zachovati zájem všech zúčastněných na udržení jejich společného státu. Prokázal však tím svou vnitřní neschopnost k životu a propad: proto nyní také skutečnému rozkladu.

Německá říše však nemůže v těchto pro její vlastní klid a bezpečnost stejně jako pro obecné blaho a obecný mír tak rozhodně důležitých oblastech trpěti žádné trvalé poruchy. Dříve nebo později musila by nésti nejtěžší důsledky jako mocnost, dějinami a zeměpisnou polohou nejsilněji interesovaná a spolupostižená. Odpovídá tudíž příkazu sebezáchovy, jestliže německá říše jest rozhodnuta zasáhnouti rozhodně k zajištění základů rozumného středoevropského řádu a vydati nařízení, která z toho vyplývají. Neboť dokázala už ve své tisícileté dějinné minulosti, že díky jak velikosti tak i vlastnostem německého národa jediná jest povolána řešiti tyto úkoly.

Naplněn vážným přáním sloužiti opravdovým zájmům národů, obývajících v tomto životním prostoru, zajistiti národní svébytnost německého a českého národa, prospěti míru a sociálnímu blahu všech, nařizuji tudíž jménem Německé říše jako základnu pro budoucí soužití obyvatelů těchto oblastí toto:

Článek 1.

1) Části bývalé Česko-Slovenské republiky, obsazené v březnu 1939 německými oddíly, náleží napříště k území Velkoněmecké říše a vstupují jako „Protektorát Čechy a Morava" pod její ochranu.

2) Pokud obrana Říše to vyžaduje, učiní Vůdce a říšský kancléř pro jednotlivé části těchto území úpravu od toho odchylnou.

Článek 2.

1) Obyvatelé Protektorátu, kteří jsou příslušníky německého národa, stávají se německými státními příslušníky a podle ustanovení zákona z 15. září 1935 (Říšský zák. I., str. 1146) o říšských občanech, říšskými občany. Pro ně platí tudíž také ustanovení na ochranu německé krve a německé cti. Podléhají německé soudní pravomoci.

2) Ostatní obyvatelé Čech a Moravy stávají se státními příslušníky Protektorátu Čechy a Morava.

Článek 3.

1) Protektorát Čechy a Morava jest autonomní a spravuje se sám.

2) Vykonává svoje výsostná práva, náležející mu v rámci protektorátu ve shodě s politickými, vojenskými a hospodářskými potřebami Říše.

3) Tato výsostná práva jsou zastávána vlastními orgány a vlastními úřady s vlastními úředníky.

Článek 4.

Hlava autonomní správy Protektorátu Čechy a Morava požívá ochrany a čestných práv hlavy státu. Hlava Protektorátu potřebuje pro výkon svého úřadu důvěry Vůdce a říšského kancléře.

Článek 5.

1) Jako zastánce říšských zájmů jmenuje Vůdce a říšský kancléř „Říšského protektora v Čechách a na Moravě". Jeho úřední sídlo je Praha.

2) Říšský protektor, jako zástupce Vůdce a říšského kancléře a jako zmocněnec říšské vlády, má úkol pečovati, aby bylo dbáno politických směrnic Vůdce a říšského kancléře.

3) Členové vlády Protektorátu jsou potvrzováni říšským protektorem. Potvrzení může býti odvoláno.

4) Říšský protektor je oprávněn dáti se informovati o všech opatřeních vlády Protektorátu a udíleti jí rady. Může podati námitky proti opatřením, která by byla s to poškoditi Říši, a je-li nebezpečí v prodlení, vydati nařízení, nutná ve společném zájmu.

5) Od vyhlášení zákonů, nařízení a jiných právních předpisů, jakož i od výkonu správních opatření a pravoplatných soudních rozsudků jest upustiti, podá-li říšský protektor námitky.

Článek 6.

1) Zahraniční věci Protektorátu, obzvláště ochranu jeho státních příslušníků v cizině, zastává Říše. Říše povede zahraniční věci tak, jak to odpovídá společným zájmům.

2) Protektorát obdrží zástupce u říšské vlády s úředním označením „vyslanec".

Článek 7.

1) Říše poskytuje Protektorátu vojenskou ochranu.

2) Vykonávajíc tuto ochranu, udržuje Říše v Protektorátu posádky a vojenská zařízení.

3) Pro udržení vnitřní bezpečnosti a pořádku může Protektorát zříditi vlastní sbory. Organisaci, početní sílu a výzbroj určí říšská vláda.

Článek 8.

Říše vykonává bezprostřední dohled na dopravnictví, jakož i na pošty a telekomunikace.

Článek 9.

Protektorát náleží celnímu území Německé říše a podléhá jeho celní výsosti.

Článek 10.

1) Zákonitým platidlem je vedle říšské marky až na další koruna.

2) Poměr obou měn navzájem určí říšská vláda.

Článek 11.

1) Říše může vydávati právní předpisy s platností pro Protektorát, pokud toho vyžaduje společný zájem.

2) Pokud je dána společná potřeba, může Říše převzíti do vlastní správy správní obory a zříditi potřebné pro ně vlastní říšské úřady.

3) Říšská vláda může učiniti opatření, potřebná k udržení bezpečnosti a pořádku.

Článek 12.

Právo, platné té doby v Čechách a na Moravě, zůstává v účinnosti, pokud neodporuje smyslu převzetí ochrany Německou říší.

Článek 13.

Říšský ministr vnitra vydá v dohodě se zúčastněnými říšskými ministry právní a správní předpisy, potřebné k provedení a doplnění tohoto výnosu.

V Praze, 16. března 1939.

Vůdce a říšský kancléř
Adolf Hitler v. r.
Říšský ministr vnitra dr. Frick v. r.
Říšský ministr zahraničí
von Ribbentrop v. r.
Říšský ministr a přednosta říšské kanceláře
dr. Lammers v. r.

Z časopisu „Posel od Čerchova"
ze dne 18. března 1939 (Ročník 68, číslo 11.)

vádí se němčina, vyhlášky i v krajích výše českých musí býti psány německo-česky. Němčině vyučuje se povinně na všech školách nejprve 3 hodiny týdně, později už 7 hodin týdně. Státní zaměstnanci jsou nuceni konati zkoušky z němčiny. Všechny národní spolky jsou rozpouštěny, činovníci pronásledováni a mnozí z nich zatčeni a žalářováni. Nelze mluviti o českém kulturním životě. Ty tam jsou ty krásné státní a národní slavnosti, kterých lid již vzpomíná a které jsou oživovány ze zahraničního rozhlasu. A tento zahraniční rozhlas stává se našemu lidu jedinou útěchou, křesitelem naděje a pramenem nevyschající víry v nový a opět svobodný život našeho národa. Tento zahraniční rozhlas je poslouchán jednotlivci i celými skupinami lidí, které od poslouchání neodvrátilo ani hrození trestem smrti ze strany okupantů za tento poslech.

Léta 1939 až 1945 budou chudá na zápisy v této kronice, zejména budou od tohoto dne chudá na zprávy radostné. Mezi lidem roste přirozeně odpor ke všemu tomu, co se kolem děje, vzmáhá se odpor proti všemu německému, lotivému a vyhlazovacímu. Lid nejde že zaťká pěsti, ale provokuje nepřítele v našich zemích, staví se mu na odpor zjevně i skrytě. Je tu řada podzemních organisací s různými úkoly. O tom, jak se vyvíjelo podzemní hnutí v naší obci, dočte se čtenář mezi květnovými událostmi v roce 1945. Tam jsou tyto zprávy podány souvisle a uceleně.

Podotýkám, že v roce 1944 bylo nařízeno do 3 dnů odvésti na okresní úřad i všechny obecní kroniky. Abych zachránil všechny tyto zápisy, zfotografoval

Jan Fejfar

jsme během dvou nocí všecky popsané strany této knihy s fotografem p. Františkem Hlákem v Nové Pace. Vyvolané negativy jsem pak pečlivě uložil mezi učebními pomůckami (do jednoho válce) zdejší měšťanské školy. Tam jsem je také našel po svém návratu z koncentračního tábora v květnu 1945. Němci však nezničili obecní kroniky. Nikoliv ne z úcty k těm popsaným stranám; ale snad na ně zapomněli, nebo pro jiné vážnější starosti nezbyl jim na to již čas. A tak byly obecní kroniky obcí zachráněny v místnostech zemského archivu v Praze IV.

Jan Fejfar

V pondělí dne 21. srpna konalo obecní zastupitelstvo pilnou schůzi, na které byl jmenován továrník pan Jan Fejfar
čestným občanem obce Studence
u příležitosti jeho šedesátin.
V zahajovacím proslovu zdůraznil starosta obce Josef Karásek, že nelze vypočítávati všecky zásluhy továrníka Jana Fejfara o obec, ale že chce jen zdůrazniti, že jmenovaný zkrášlil kdysi pustý kus obce od Jilemnice a od Vrchlabí, že dal mnohým zdejším občanům příležitost k dobrému výdělku a že obci věnoval řadu hodnotných darů.
Usnesení o jmenování Jana Fejfara čestným občanem Studence bylo jednomyslné.
Kromě tohoto jmenování darovalo obecní zastupitelstvo svému čestnému občanu k jeho šedesátce bronzovou plaketu, symbolisující Prahu a Vltavu. Zaměstnanci firmy Fejfar a Mládek uspořádali svému

šéfovi v předvečer jeho 60 tých narozenin v pondělí 21. srpna okázalou slavnost, které se zúčastnilo i velké množství ostatního studeneckého občanstva. Budiž zde poznamenáno, že v odpověď na zprávu a jmenování čestným občanem oznámil továrník Jan Tejfar obecnímu zastupitelstvu přípisem ze dne 28. srpna 1939, že děkuje za poctu, které se mu dostalo a že daruje obci 100.000 K, jako příspěvek na stavbu nových školních budov.

Továrník Jan Tejfar (viz str. 35) narodil se dne 22. srpna 1879 v Podlevíně u Nové Paky. Vychodil měšťanskou školu a stal se praktikantem, později technickým úředníkem v skalcovně Jana Sterna ve Staré Pace. Do Studence přišel se svými společníky v roce 1910 a dal tu pevné základy textilním závodům, jejichž rozvoj lze sledovati v této kronice. V letech 1928 až 1938 zastával jmenovaný též úřad starosty obce.

Ochrana matek a dětí.

V únoru tohoto roku – devátého – otevřena byla ve Studenci „Ochrana matek a dětí", zřízená okresní péčí o mládež v Jilemnici. Poradenskou službu konal nejdříve MUDr Šram z Jilemnice, později až do roku 1946 st. okresní lékař MUDr. Jaroslav Hradecký z Dolní Kalné. Poradny konaly se pravidelně prvou sobotu v měsíci v místní obecné škole. Vedoucím poradny jest od počátku učitelka zdejší obecné školy Marie Vočočková.

Školy. Dne 30. ledna vzdala se učitelské služby učitelka obecné školy Hedvika Bukovská. Její místo obsazeno bylo od 1. února učit. Terezií Lízrovou, která učila ve Studenci do prázdnin. 1. září nastoupil její místo učitel Jiří Šír. Dne 1. listopadu odchází ze zdejší obecné školy učitel Václav Jech. Zaň učí zde krátce Rudolf Hašek a od 13. listopadu učitelka Ludmila Papoušková, která se později provdala za učitele Jiřího Šíra.

Dne 1. září měla obecná škola 5 tříd se 138 dětmi.

Dne 5. října instalováno bylo v obecné škole rozhlasové zařízení do všech tříd. Daroval je škole továrník Jan Fejfar.

Na škole měšťanské ustanoven byl od 1. ledna učitelský praktikant Zdeněk Jeřek, narozený dne 23. 8. 1919 ve Staré Pace. Dnem 1. září odchází z této školy učitel Antonín Schönbach a jeho místo bylo obsazeno učitelkou Boženou Kovaříkovou, narozenou dne 9. 11. 1916 ve Slatinách u Jičína. V novém školním roce měla měšťanská škola 5 tříd se 154 dětmi.

Obrna. Mezi dětmi vyskytla se v měsíci září epidemie obrny. Školy byly dnem 14. září na několik dní uzavřeny. Vyučování započalo 15. X.

Válka. V měsíci září rozpoutal Hitler druhou válku světovou napadením Polska. Svět dostává se zvolna do varu, odhaluje se věrolomnost německých vůdců s Hitlerem v čele a naděje našeho národa na opětné vykoupení vzrůstají.

Prvé zatýkání. V pondělí po posvícení sešla se v hostinci Frant. Mejznarové čp. 176 menší společnost, mezi níž byl i Jaroslav Petera, čp. 105,
Jaroslav Erban, čp. 291 a
Josef Jirouš, čp. 105. Tito tři mladíci byli v obzvlášť veselé náladě a zpívali tu veselé písničky, parodie na Hitlera, o které nebyla v té době žádná nouze. Poněvadž do této společnosti přišel i jakýsi Němec z Dolní Branné, byli hoši varováni svými kamarády, aby tohoto zpěvu zanechali, ježto by pro ně mohl míti zlé následky. Mládenci však neuposlechli a stalo se, jak bylo předvídáno. Němec věc udal na gestapu ve Vrchlabí. Všichni tři byli dne 15 září zatčeni. Na štěstí nepobyli v vězenici dlouho. Po vyšetření věci, při čemž podařilo se jim obvinění popříti, byli dne propuštěni.

Potravinové lístky. Počínaje dnem 2. října zavedeny byly lístky na maso, cukr, mléko, tuky, chléb, potraviny a mýdlo. Postupem času vydány byly i lístky na kuřivo. Přídělы byly období za obdobím snižovány a jakost potravin se zhoršovala. Peníze pozbývaly ceny a obchodovalo se zase ponejvíce „za výměnu." Byly zavedeny i lístky na oděvní látky (bodové knížky), ostatní látky se mohly prodávati jen na zvláštní poukazy.
Pro zajímavost přikládám tu několik potravinových lístků prvého vydání.

Bestellschein für
Objednací lístek na
Butter máslo

Bestellschein für
Objednací lístek na
Speisefette jedlé tuky

Bestellschein
Objednací lístek
für Fleisch — maso
na

4)
939 KIK

od 5
39

na maso
děti
6 let
a Morava

Fleisch oder Fleisch-waren	Maso nebo masné výrobky	KIK	2. X. – 8. X. a
Fleisch oder Fleisch-waren	Maso nebo masné výrobky	KIK	9. X. – 15. X. b
Fleisch oder Fleisch-waren	Maso nebo masné výrobky	KIK	16. X. – 22. X. c
Fleisch oder Fleisch-waren	Maso nebo masné výrobky	KIK	23. X. – 29. X. d
1 Fleisch oder Fleisch-waren	Maso nebo masné výrobky	KIK	2. X. – 8. X. 39
2 Fleisch oder Fleisch-waren	Maso nebo masné výrobky	KIK	9. X. – 15. X. 39
3 Fleisch oder Fleisch-waren	Maso nebo masné výrobky	KIK	16. X. – 22. X. 39
4 Fleisch oder Fleisch-waren	Maso nebo masné výrobky	KIK	23. X. – 29. X. 39

Bestellschein
Objednací lístek
für 1/4 l Milch / mléka
na
Tagesmenge
denní množství
vom 2. X. bis 29. X. 1939
od do

16

Gültig vom Platí od
2. X. bis do 29. X. 1939

Milch-Karte
Lístek na mléko

Böhmen und Mähren Čechy a Morava

Name
Jméno

Wohnort
Bydliště

Straße
Ulice

Ohne Namenseintragung ungültig
Bez vepsání jména neplatné

Nicht übertragbar! Nepřenosné!
Sorgfältig aufbewahren! Pečlivě uschovati!

1	1/4 l Milch mléka 2. X. 1939	8	1/4 l Milch mléka 9. X. 1939	15	1/4 l Milch mléka 16. X. 1939	22	1/4 l Milch mléka 23. X. 1939
2	1/4 l Milch mléka 3. X. 1939	9	1/4 l Milch mléka 10. X. 1939	16	1/4 l Milch mléka 17. X. 1939	23	1/4 l Milch mléka 24. X. 1939
3	1/4 l Milch mléka 4. X. 1939	10	1/4 l Milch mléka 11. X. 1939	17	1/4 l Milch mléka 18. X. 1939	24	1/4 l Milch mléka 25. X. 1939
4	1/4 l Milch mléka 5. X. 1939	11	1/4 l Milch mléka 12. X. 1939	18	1/4 l Milch mléka 19. X. 1939	25	1/4 l Milch mléka 26. X. 1939
5	1/4 l Milch mléka 6. X. 1939	12	1/4 l Milch mléka 13. X. 1939	19	1/4 l Milch mléka 20. X. 1939	26	1/4 l Milch mléka 27. X. 1939
6	1/4 l Milch mléka 7. X. 1939	13	1/4 l Milch mléka 14. X. 1939	20	1/4 l Milch mléka 21. X. 1939	27	1/4 l Milch mléka 28. X. 1939
7	1/4 l Milch mléka 8. X. 1939	14	1/4 l Milch mléka 15. X. 1939	21	1/4 l Milch mléka 22. X. 1939	28	1/4 l Milch mléka 29. X. 1939

L 1	L 2	L 3	L 4	L 5	L 6	L 7	L 8	L 9
L 29	L 30	L 31	L 32	L 33	L 34	L 35	L 36	L 10
L 28	L 50	L 51				L 56	L 37	L 11
L 27	L 49	L 52				L 57	L 38	L 12
L 26	L 48	L 53				L 58	L 39	L 13
L 25	L 47	L 54				L 59	L 40	L 14
L 24	L 46	L 55				L 60	L 41	L 15
L 23	L 45	L 44				L 43	L 42	L 16
L 22	L 21	L 20				L 19	L 18	L 17

1

Gültig vom Platí od
2. X. bis do 29. X. 1939

Lebensmittelkarte
Lístek na potraviny

Böhmen und Mähren Čechy a Morava

Name
Jméno

Wohnort
Bydliště

Straße
Ulice

Ohne Namenseintragung ungültig
Bez vepsání jména neplatné

Nicht übertragbar! Nepřenosné!
Sorgfältig aufbewahren! Pečlivě uschovati!

Die auf die Einzelabschnitte zu entnehmenden Mengen werden jeweils bekanntgegeben.
Množství potravin, připadající na jednotlivé úsřižky, bude oznamováno.

1	Zucker cukr 2. X. – 8. X. 39
2	Zucker cukr 9. X. – 15. X. 39
3	Zucker cukr 16. X. – 22. X. 39
4	Zucker cukr 23. X. – 29. X. 39

Zatčení. Dne zatčen byl v Praze Josef Karásek, studující na filosofické fakultě Karlovy university v Praze. Jmenovaný je synem Josefa Karáska, tkalce a kostelníka ze Studence čp. 225 a byl zatčen spolu s dalšími slovkami studentů. O jeho osudu a návratu viz více na straně této kroniky.

V roce 1939 narodilo se ve Studenci dětí a zemřelo celkem 27 osob.

1940

Rozpočet. Řádná potřeba na rok 1940 činí 104.371 K,
řádná úhrada 40.018 K;
schodek řádného rozpočtu činí 64.353 K.
Tento schodek se uhradí:
100% přirážkou k dani činžovní, jež vynese 3.553 Ka
200% přirážkou k ostatním daním, t. j. 60.800 ,
celkem 64.353 K.
Mimořádný rozpočet v částce 560.000 K bude uhrazen výpůjčkou.

Lyžařské závody. V neděli dne 7. ledna pořádala tělocvičná jednota Sokol ve Studenci lyžařské závody s následujícími výsledky:

V běhu mužů na 12 km umístil se:

1. Buchar Jaroslav, Mříčná, časem 47' 28".
2. Cardal Jaroslav, Jilemnice, časem 49' 11".
3. Kužel Josef, Studenec, časem 50' 25".

V běhu dorostu na 6 km umístil se:

1. Budárek Jaroslav, Martinice, časem 26' 17".
2. Horáček Antonín, Mříčná, časem 28' 27".
3. Rybář Miloslav, Martinice, časem 28' 39".

V běhu žáků na 1500 m:

a) žáci 13 a 14 letí:

1. Mašek Ladislav, Studenec, časem 8' 22".
2. Ulm Drahoslav, Studenec, časem 8' 55".
3. Mach Miloslav, Studenec, časem 9' 03".

b) žáci 10 a 12 letí:

1. Klouček Jaroslav, Studenec, časem 8, 54".
2. Pauchman Václav, Studenec, časem 8' 58".
3. Remsa Zdeněk, Studenec, časem 9' 04".

Žáci 8 - 10 letí v běhu na 800 m:

1. Lánský Josef, Studenec, časem 5' 01".
2. Mašek Kamil, Studenec, časem 5' 30".
3. Havel Jindřich, Studenec, časem 5' 39".

Ve skoku mužů umístili se nejlépe:

1. Štěpan Stanislav, Studenec, 157 bodů.
2. Beneš Václav, Studenec, 136 bodů.
3. Kubát Josef, Jilemnice, 136 bodů.

Ve skoku dorostu umístili se nejlépe:

1. Budárek Jaroslav, Martinice, 153 bodů,
2. Rybář Miloslav, Martinice, 123 bodů.

Lyžařské závody. Ve dnech 20. a 21. ledna konány byly ve Studenci závody lyžařské sokolské župy Krkonošské.

Dne 20. ledna (sobota) dopoledne konal se běh mužů na 30 km. Ze 6 účastníků umístil se první Josef Junek ze Studence, časem 2 hod. 00' 54". Druhým byl Josef Kužel ze Studence, časem 2 h. 04' 28".

Závod tříčlenných hlídek na 3x8 km vyhrála hlídka studenecká (Jeník, Hák M., Junek) časem 1 h. 45' 43" před 10 dalšími hlídkami.

Závod dorostenek na 8 km vyhrála Jebavá Nadě z Mříčné, časem 15' 41" před Lukšovou Jarčou ze Studence, jejíž čas byl 19' 41". Závodilo celkem 6 dorostenek.

V neděli dne 21. ledna:

I. Závod dorostenců do 16 let na 4 km; závodilo 23 chlapců.

1. Jiskra Jiří, Jilemnice, čas: 15' 27".
2. Kovář Radomír, Mříčná, čas: 15' 55".
3. Fejfar Ladislav, Studenec, čas: 16' 49".

II. Závod dorostenců 16–18 letých na 6 km (21 účastníků)

1. Mečíř Václav, Jilemnice; čas: 27' 57".
2. Buďárek Jaroslav, Martinice; čas: 28' 03".
3. Horáček Antonín, Mříčná; čas: 29' 26".

III. Závod mužů na 15 km Počet účastníků: 20.

1. Erlebach Josef, Hrabačov; čas: 58' 18".
2. Kužel Josef, Studenec; čas: 58' 46".
3. Jeník Josef, Studenec; čas: 1 hod., 01' 25".

IV. Závod mužů na 8 km; 14 účastníků.

1. Lešák Miloslav, Mříčná; čas: 37' 36".
2. Tomáš Josef, Studenec; čas: 39' 30".
3. Vydra František, Kruh; čas: 39' 55".

Odpoledne konal se skok na lyžích.

Ze 16 dorostenců umístil se:

Zatčer

1. Budárek Jaroslav, Martinice. s
2. Vojtíšek Josef, Jilemnice a
3. Hájek Jaroslav, Jesenný; závodilo 16 dorostenců.

Závod mužů – I. třída – 17 účastníků:

1. Erlebach Josef, Hrabačov, 224.7 bodů.

V závodě mužů – II. třída:

1. Václavík Jiří, Slaná, 232,2 bodů.

Závod sdružený (běh 15 km a skok) vyhrál:
v I. třídě Josef Erlebach z Hrabačova 464.7 bodů,
ve II. třídě Miloslav Hák ze Studence 402,9 bodů
před Stanislavem Štěpanem ze Studence s 388,8 bodů.
Počasí bylo pěkné, ale mrazivé.

Zatčení.

Dne 25. ledna zatčen byl Ladislav Jemelka ze sousedního Rovnáčova a s ním četničtí strážmistři ze studenecké stanice Ludvík Pivnička a Jaroslav Macek, dále uspiciení finanční stráže Dráb. Byli udáni, že u Jemelků poslouchají zprávy ze zahraničního rozhlasu. Oba četničtí strážmistři Pivnička a Macek se vrátili 30. ledna, protože nebylo jim možno poslech cizího rozhlasu prokázati. Jemelka vězněn a vyčíhován byl na gestapu v Jičíně a souzen byl v Praze, kde byl odsouzen k 1 roku vězení. Trest odpykal si v Budišíně, kde byl přidělen trestanecké pracovní koloně a pracoval na stavbách a na podzemních krytech. Domů navrátil se dne 6. února 1941. Strážmistři Pivnička a Macek, ač jim nebylo nic dokázáno, byli ze Studence přeloženi.

Všichni výše jmenovaní skutečně poslouchali zprávy zahraničního rozhlasu v bytě L. Jemelky,

kamž dokázali k blízkého celního úřadu. Udáni byli někým ze sousedů německým četníkům, kteří věc předali německé policii. Resp. finanční stráž Drábek byl též odsouzen; navrátil se 27. března 1941.

ZÁVODY

Dne 28. ledna pořádala lyžařské závody tělocvičná jednota Orel.

I. Závody žactva na 3 km; startovalo 14 závodníků. Závod vyhrál Josef Kučík časem 14, 12 minut před Jiřím Jebavým a Josefem Pauchmanem.

II. Závod dorostu v běhu na 7 km; startovalo 6 závodníků. Vítězem stal se Frant. Pauchman časem 30, 30 min. před Ant. Bukovským a Josefem Mečířem. Mimo soutěž závodící Oldřich Hák ujel tuto trať za 28, 56 minut.

III. Závod mužů na 12 km; startovalo 10 závodníků. Zvítězil Jan Martinec časem 50, 35 min. před Václavem Benečem a Ladislavem Pauchmanem. Josef Štěpán, závodící mimo soutěž, ujel tuto trať za 50, 33 min.

Ve skoku prostém závodilo 13 mužů. Zvítězil jako nejlepší skokan František Pauchman před Janem Martincem a Ladislavem Jebavým.

V. KNOTEK.

Dne 28. února měl býti zatčen odborný učitel Václav Knotek, když byl před ním dne 7. února zatčen F. L. Kučera z Jilemnice a dne 12. února dr. Nebeský z Jilemnice. Knotek byl však v posledním okamžiku varován, skryl se a v noci pak uprchl, aby se vydal na cestu do Francie a později do Anglie. Více o něm na str.

POČASÍ. Leden letošního roku byl mírný. V druhé polovině února nastaly však mrazy, kdy teploměr klesl až na −17° C. Dne 8. března večer byl ještě mráz −12° C. 9. března napadlo mnoho sněhu. Dne 23. března se náhle oteplilo, takže 24. března bylo několik domů zatopeno vodou. V domku čp. 102 vy-

stoupla voda ve světnici 40 cm vysoko. Připojené obrázky poskytují pohled na okolí domku čp. 102.

SOUPIS. Dne 23. dubna konán byl v obci soupis slepic, kterých bylo napočteno 1418, dále soupis koz, kterých bylo v obci k tomuto dni 211.

OSVĚTOVÁ RADA. 14. května ustavena byla v obci nová rada osvětová, do které byli jmenováni okresním úřadem v Jilemnici: Josef Šorm, farář č. 56, Josef Mestenhauser, řed. měšť. šk. č. 322, Jan Hák, řed. uč. č. 5, František Mach, čp. 327. Obecním zastupitelstvem do tohoto sboru byli zvoleni: Jan Hák čp. 90, Jan Albrecht č. 343, Jaroslav Roskovec čp. 100, Josef Lukeš čp. 320, Frant. Šorm č. 181. Předsedou byl zvolen J. Mestenhauser.

14. května započato bylo s přestavbou obecní cesty, vedoucí od domu V. Háka čp. 300 kolem Krůfových k Dedečkovým.
Dne 17. června započato bylo i s opravou obecní cesty, která vede od Zlatníkových č. 333, kolem Jana Kudra č. 4 k domu Jana Kudra čp. 350.

POMNÍK T.G.M.

V měsíci srpnu musela býti odstraněna z příkazu okresního hejtmana Masarykova socha, postavená v roce 1937. Socha byla zakopána na místě, kde stál pomník. Později došlo okresnímu hejtmanu Vicenu udání ze Studence, že socha nebyla zničena, ale jen ukryta a naznačeno přímo místo. Proto musel býti pomník Masarykův ze země vyjmut a za asistence okresního hejtmana rozbit. Rovněž podstavec, který až dosud stál na svém místě, musel býti zničen. Okresní hejtman Vicena slíbil Josefu Sedláčkovi, obchodníku ze Studence, že po válce veřejně odhalí tohoto studeneckého udavače. Tak vyslovil se později i k pisateli této kroniky. Bohužel, dr. Vicena nedožil se slavných dnů květnových v roce 1945. Zahynul ještě za okupace sebevraždou, aby se vyhnul zatčení gestapem pro odhalenou illegální činnost jeho skupiny.

ŠKOLY.

V novém šk. roce měla obecná škola ve Studenci v pěti třídách 144 dětí. Učitelský sbor zůstává beze změny.
Na škole měšťanské došlo k následujícím změ-

nám: 10. ledna odešel uč. Zdeněk Ježek do Lázní Bělohradu a na jeho místo 17. ledna nastupuje Jaroslav Šulc, narozený 2. 8. 1919 v Levínské Olšnici, bytem ve Staré Pace. Dne 1. dubna nastoupil na měšť. škole učit. službu Bedřich Dobrovolný, narozený 12. 12. 1912. Dne 1. září měla měšť. škola 146 dětí v pěti třídách. Učitelé: Jos. Mestenhauser, Jos. Lánský, Ant. Holec, Frant. Portíková, Bedřich Dobrovolný, Božena Kovaříková, Jaroslav Šulc a Marie Mlčová-Černá.

HLÍDKY.

Od 1. června zavedeny byly povinné noční hlídky, které trvaly až do konce války.

SOUPIS STROMŮ.

17. července byl proveden soupis ovocného stromoví; napočteno bylo: 1784 jabloní, 473 hrušní, 451 třešní, 725 švestkových stromů, 37 ořechů, 31 hlohů, 423 keře rybízu a 321 keř angreštu.

UDÁNÍ.

Revisoři Čapek a Sucharda z Nové Paky udali, že do Studence dováží uzeniny, začež dostává nekryté poukazy z obecního úřadu na maso. Provedenou revisí bylo zjištěno, že za 6 měsíců vystaveno bylo těchto odběrních poukazů na 38 q masa. Věc by byla bývala zásluhou okresního hejtmana Viceny zlikvidována, ale došlo německými kontrolními orgány k zachycení auta, které vezlo neoprávněně větší množství masa a k zachycení pašeráků, kteří přenášeli ze Zajícova obchodu ve Studenci do Lhoty Zálesní, která byla již v t. zv. Sudetech, salám. Věc proto dosta-

la se znovu do vyšetřování. Ve čtvrtek dne 12. září vykonána byla prohlídka u pekaře Pavla Zajíce, čp. 304 a v pátek dne 13. září u obchodníka Josefa Vitvara čp. 122 a na obecním úřadě, který byl t.č. v témž domě. Obchodník Vitvar byl usvědčen nalezeným zápisníkem, kde měl přesné záznamy o tom, co kdy řezníku Johnovi ze Semil platil. Byl proto zatčen. Druhý den, v sobotu 14. září, došlo i k zatčení starosty obce Josefa Karáska. Byl zatčen v Jilemnici, když vycházel ze schůze starostů obcí a odvezen do Jičína do trestnice krajského soudu. Tam byl i obchodník Josef Vitvar. Při výslechu udal účetní firmy John ze Semil, že neoprávněné odběrní poukazy na maso vydával mu ve Studenci pokladník Josef Ulvr, čp. 131. Při tomto výslechu byli přítomni: Josef Karásek ze Studence, Josef Vitvar ze Studence, řezník John ze Semil a zmíněný jeho účetní Mareš. To bylo ve středu 18. září. V pátek 20. září nastal na chodbě trestnice šum a dozorce Berta Karásek, bratranec vězněného starosty Jos. Karáska, přišel tajně tomuto oznámiti, že se Josef Vitvar ze Studence ve své cele oběsil. Veškeré dohady o tom, že Vitvar sešel jinou smrtí a které kolem této tragedie kolovaly, vyvrátil právě onen český dozorce Karásek. Pohřeb obchodníka Josefa Vitvara konal se ve Studenci v pondělí dne 23. září.

Pro ostatní dopadla věc celkem dobře. Byli odsouzeni pro sabotáž v zásobování a nedodržování předpisů: řezník John ze Semil pokutou a měsícem

LIDOVÁ ŠKOLA HOSPODÁŘSKÁ

MATEŘSKÁ ŠKOLA.

vězení, starosta Josef Karásek pokutou 3000 K a Josef Ulvr pokutou 2000 K. Pavel Zajíc zaplatil 17.000 K.
Pro úplnost budiž zde zaznamenáno ještě toto:
V době, kdy byl starosta Josef Karásek ještě ve vězení v Jičíně, došel obecnímu úřadu ve Studenci z Prahy otevřený lístek, kde bylo napsáno: My, studenečtí rodáci, jsme hrdi na starostu, protože se nebojí Němců. Tento lístek, z obavy aby to nebyla lička, byl dán četnictvem okresnímu hejtmanovi, který jej předal gestapu. Německá policie dala jej starostovi Karáskovi k prohlédnutí a vyzývala jej, aby pověděl, kdo to psal. Ten přirozeně nemohl vědět, proto mu bylo nakázáno, doví-li se něco o tomto lístku, ať vše ihned oznámí.
Starosta Karásek byl propuštěn dne 1. října a domů se vrátil dne 2. října.

LIDOVÁ ŠKOLA HOSPODÁŘSKÁ.

Od září 1940 jest ve Studenci lidová škola hospodářská, o jejíž zřízení usiloval továrník Jan Fejfar. Umístěna jest v místnostech pronajatých pro měšťanskou školu. Správcem této školy byl ped. měšť. školy Josef Mestenhauser a na škole vyučovali učitelé školy měšťanské.

MATEŘSKÁ ŠKOLA.

Výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 27. července 1940, č. 97.497/40-I/2 povolena byla ve zdejší obci mateřská škola, jejíž osobní i věcné náklady hradí stát. Pro třídu této školy propůjčil místnost továrník Jan Fejfar zdarma ve vile čp. 293. Vyučování bylo zahájeno dne 6. října. Zapsáno bylo 40 žáků, chodilo však jen 36 dětí.

První učitelkou na této škole stala se Augusta Pospíšilová, narozená v Přerově roku 1911.

ZÁKAZ SVÍCENÍ

Na Vše svaté a v den Dušiček bylo zakázáno užívati svíček k obvyklému osvětlování hrobů. Zákaz měl však ve zdejší obci malý účinek. Lidé se sice vystříhali osvětlování hrobů večer, kdy světla by prozradila sabotování tohoto nařízení, ale za dne hořely na hrobech svíce ve velkém množství.

UMÍSTĚNÍ MĚŠŤ. ŠKOLY

Ředitel měšťanské školy Josef Mestenhauer jednal s továrníkem Janem Fejfarem o možnosti umístění měšťanské školy, která neměla vlastní budovu, ve vile Jana Fejfara, čp. 293. Škola se 2 třídy a ředitelna umístěny byly přímo ve vile čp. 293, 3 třídy, kabinet a sborovna v přístavku, který byl pro tento účel narychlo postaven v zahradě vily. Přestěhování měšťanské školy do nových místností stalo se ve dnech 28. – 30. listopadu. Škola získala tím sice malé, ale jinak vyhovující a hlavně soustředěné místnosti.
O vánocích získala tato škola darem od továrníka Jana Fejfara do všech tříd rozhlasové zařízení.

POČASÍ

Rok 1940 byl rokem abnormálním. Tuhá zima a deštivé léto byly příčinou neúrody. Kolem 17. ledna nastaly nejtužší mrazy. Ještě 14. února naměřeno bylo –20° C. Teprve koncem února mrazy povolily, ale 8. března klesl teploměr opět na –12° C. Teprve po 12. březnu, kdy napadlo hodně sněhu, se

oteplilo a 23. března došlo k prudkému tání.
Tohoto roku byly v obci značné ztráty na ovocném stromoví. Jaro bylo deštivé a i v červnu dostavily se silné lijáky. Žně byly opožděné a této chladné. V srpnu bylo naměřeno jen 12° C. I podzim byl chladný a prudké větry natropily mnoho škod na stromech i na elektrickém vedení.
V roce 1940 se ve Studenci narodilo 27 dětí a zemřelo 29 občanů.

1941

ROZPOČET.

Obecní rozpočet na rok 1941:
řádná potřeba činí 237.391 K,
úhrada 24.871 "
schodek 212.520 K uhrazen bude:
100% přirážkou k dani činžovní, což činí 3.755 K
a 290% přirážkou k ostatním daním, —"— 208.765 "
dohromady 212.520 K.

VÁNICE.

Na Nový rok napadly obrovské spousty sněhu, jakých nebylo v kraji pamětníka. Veškerá doprava byla zastavena a trvalo řadu dní, než zase mohly jezdit vlaky a než byla uvolněna doprava na silnicích. Ve Studenci byly největší spousty sněhu u Jandových, č. 292 a Horčičkových,

čp. 308. Rovněž statní silnice od Junkových č. 192 až k „Trojici" byla vysoko zavátá.
Obrázky na vedlejší stránce ukazují tyto spousty sněhu v dolením konci u Jandových.

VLÁDNÍ KOMISAŘ.

Vzhledem k událostem ve zdejší obci, které jsou vylíčeny na listu 146, zemský úřad v Praze výnosem ze dne 30. prosince 1940, čj. 256 odd. 1 rozpustil podle § 106 obecního zřízení pro Čechy obecní zastupitelstvo ve Studenci a podle § 106 odst. 3 obecního zřízení a § 99 odst. 2 zákona o organisaci politické správy, jmenoval vládním komisařem

Karla Karáska

ze Studence č. 303.

Jmenovaný jest bratrem bývalého starosty Josefa Karáska.
Jmenovaný vládní komisař ujal se úřadu dne 13. ledna 1941. (Přípis okresního úřadu v Jilemnici ze dne 8. ledna 1941, č. 285/41.)
Budiž zde připomenuto, že Karel Karásek zdráhal se delší dobu tuto funkci přijmouti, vymlouvaje se při tom na své stáří (nar. 1879) Ale výmluvnosti okr. hejtmana podařilo se jmenovaného přemluviti, aby tuto funkci přijal.
Tím se také předešlo tomu, že vládním komisařem obce Studence se nestal Němec.

Sněhové návěje u domu čp. 292
a u domu čp. 192 / poslední obr./.

LYŽAŘSKÉ ZÁVODY.

Sportovní klub Tejfar a Mládek konal ve dnech 18. a 19. ledna veřejné lyžařské závody, které byly velmi četně navštíveny závodníky.

V rámci těchto závodů byl uspořádán na paměť mladého úředníka firmy Tejfar a Mládek, dobrého to pracovníka a občana čistého srdce

Josefa Mühle,

který zemřel v prosinci minulého roku ve věku 31 let,

klubový přebor Mühlův memorial, pro který daroval klub krásně broušený skleněný pohár v ceně 5000 K.

Výsledky závodů:

žáci na 2 km – Josef Lánský – 17,34 min.
Jindřich Havel – 18,15 –"–;

žáci na 3 km – Josef Tauchman – 20,54 min.,
Jarosl. Klouček – 22,40 –"–;

žáci na 4 km – Vlad. Roučka – 26,30 –"–,
Jiří Petrák – 26,53 –"–;

závod na 18 km: Jan Martinec – 1, 16, 59 hod.,
Josef Jeník – 1, 19, 48 –"–;

závod na 10 km – Josef Udatný – 0, 57, 47 –"–,
Václav Rypl – 0, 59, 58 –"–;

ženy na 4 km – Božena Junková – 0, 30, 43 –"–,
Jarm. Erbenová – 0, 35, 32 –"–;

dorost na 8 km – Miloslav Helta – 51, 06 min.,
Frant. Tauchman – 51, 58 –"–;

junioři na 10 km – Boh. Kynčl – 47, 52 –"–,
Vlad. Šimůnek – 50, 07 –"–;

výsledky závodů ve skoku prostém:
dorost – Frant. Tauchman (21 m, 20,5 m);
junioři – Jiří Lizler (24 m, 24 m);
II. třída – Beneš Václav (20 m, 20,5 m)

OBECNÍ ÚŘAD.

Dne 4. února přeměstěn byl obecní úřad z hostince „Na špici" čp. 122 do domu pí Tylšové čp. 133.

LYŽAŘSKÉ ZÁVODY.

Dne 2. února pořádala tělj. jednota Sokol lyžařské závody. Závod žáků 6–8 letých v běhu na 1 km vyhrál Mil. Ezner časem 7,05 min., závod žákyň téhož stáří na 1 km Jaremenková Věra. Žáci 8–10 letí měli trať dlouhou 2 km. Vítězové Machálek Vlad. časem 11,38 min. a z dívek Olga Machová časem 13,50 min. V závodu sdruženém (běh a skok) u žáků 10–12 letých zvítězil Josef Havel před Josefem Lánským a u žáků 12–14 letých Jiří Frýba před Zb. Sedláčkem. Žákyně 10–12 leté absolvovaly běh na 2 km; vítěz Mil. Fejfarová v čase 14,07 min. Běh žákyň 12–14 letých na 2 km vyhrála Zd. Knapová (14,15 min.) a běh dorostenek na 3 km Liba Hláková časem 19,07 min. Ženy měly trať 3 km dlouhou. Zvítězila Lidm. Eznerová časem 18,28 min.

Sdružený závod dorostenců vyhrál Josef Mestenhauser v kategorii mladších a Ladislav Fejfar v kategorii starších.

Běh mužů na 10 km vyhrál Josef Junek časem 36,50 min. před Adolfem Vernerem za I. + II. třídu. Za III. třídu vyhrál tento běh Karel Hanelík časem 40,31 min. před Jaroslavem Tomášem. Skok mužů vyhrál

Oldřich Tauchman před Miloslavem Hákem.
Závodů se zúčastnilo celkem 82 závodících.

NEŠTĚSTÍ.

Dne 15. března t. r. zemřel při automobilovém neštěstí v Peru v Jižní Americe nadějný syn továrníka Jana Fejfara,

Jenda Fejfar,

ve věku 22 let.

SOKOL.

Koncem měsíce dubna zastavili okupanti činnost obce sokolské a zabavili její majetek. Naše národní vojsko bylo rozpuštěno, vše, co Sokol mohl dále podnikati, bylo již jen dílo jednotlivců nebo malých odbojných skupin, ne již na povrchu vlasti, ale v jejím podzemí.

ŠKOLY.

V novém školním roce 1941/42 měla obecná škola 138 dětí. Učitel Jiří Šír byl dnem 1. září přeložen do Jilemnice. Jeho místo obsadil učitel Jaromír Motejl. Když 1. listopadu byla tato škola redukována na čtyřtřídku, odešel učitel Motejl.
K měšťanské škole - která měla název hlavní škola - přičleněn byl od tohoto školního roku i pátý postupný ročník, který až do této doby byl u školy obecné. Hlavní škola stává se školou výběrovou a může do ní býti přijímáno jen 40% žáků ze IV. třídy obecné podle prospěchu. Toto okupantské opatření bylo jedním z mnoha opatření, kterými se tito nepřátelé našeho národa snažili o co nejmenší vzdělání naší mládeže.
Na hlavní škole bylo 1. září v pěti třídách 158

dětí. V tomto školním roce vstupuje v platnost nařízení, že se nesmí vyučovati dějepisu a literatuře. Naopak, hodiny němčiny jsou rozšířeny na 6 a později na 7 týdně.

ŽIDÉ. V měsíci srpnu počali jsme vídati lékaře Dr. Seidlera, zbaveného německými úřady možnosti provozování lékařské praxe, protože byl židovského vyznání náboženského, s velkou šesticípou žlutou „davidovou" hvězdou na prsou. Tak totiž chodili z nařízení okupantských úřadů označeni všichni židé.

BRAMBORY. V měsíci září byly zaveděny lístky na brambory a později i na kuřivo.

POČASÍ. Rok 1941 vyznačoval se tuhou zimou a nedostatkem paliva, závějemi, jichž není pamětníka. Jaro bylo studené, rovněž i podzim. 13. října napadl opět první sníh. Celkový posudek: rok studený a mokrý.
V tomto roce se ve Studenci narodilo 28 dětí a zemřelo 28 občanů.

Tomšíkovy
18/12 1947

1942

LYŽAŘSKÉ ZÁVODY. Dne 17. ledna uspořádány byly lyžařské závody sportovního klubu firmy Tejfar a Kládek, II. Mückův memoriál.

V běhu mužů na 18 km zvítězil Jaroslav Cardal, časem 0, 59, 25.

Prvý ze studeneckých – Josef Jeník, umístil se na třetím místě, časem 1, 06, 32 hod.
V závodu juniorů v běhu na 10 km byl prvým Jaroslav Hrubý z Jilemnice, časem 0, 32, 06 hod.
Prvý ze studeneckých – František Tauchman – umístil se jako třetí, časem 0, 34, 40 hod.
V běhu žen na 5 km dojela prvá Naděžda Zebavá z Ski Jilemnice za 19 min., 30 vteřin.
Druhá byla Božena Junková ze Studence časem 21 min., 12 vteřin.
V neděli dne 18. ledna byl závod ve skoku, jehož vítězem se stal Václav Beneš ze Studence skoky 32 m, 32 m a 34,5 m a získal 229,4 bodů, který získal pro rok 1942 putovní cenu „Mühlův memoriál".
Putovní cenu „stříbrný věnec továrníka Jana Fejfara" pro rok 1942 získala tříčlenná hlídka Martinec – Beneš – Tauchman Frant.

6

SBÍRKA PRÁDLA. V únoru nařízeno bylo ve všech obcích provésti sbírku teplého prádla pro německou armádu. Sbírka neměla však valného úspěchu.

UŽÍVÁNÍ EL. PROUDU. V únoru letošního roku vešla v platnost nařízení o zákazu používání elektrických kamen a ohřívačů za příčinou šetření elektrickým proudem.

VÁNICE Dne 6. a 8. března napadly velké spousty sněhu, takže cesty byly úplně zaváty a nesjízdné. Nařízena byla proto pracovní povinnost. Dne 13. března byl poslední větší mráz (−16°C). Po tomto dni nastalo oteplování a sníh se rychle ztrácel.

ODVOZ ZVONŮ. Dne 19. března sejmut byl zvonek u Kuzíků a dne 29. dubna nový zvon s kostelní věže. Materiálu mělo býti použito na válečné účely.

NEŠTOVICE V květnu vyskytly se mezi dětmi ve velkém množství plané neštovice. V důsledku toho byla zavřena mateřská škola na 10 dní.

ZRUŠENÍ OKRESU. Dnem 1. června zrušen byl okres jilemnický a přičleněn byl k okresu semilskému. Okresní hejtman – Němec – jmenoval se Schipek. V důsledku toho, že okresní úřad byl pod německou správou, bylo nutno všecka podání psáti německy nebo německo-česky. Podobná podání vyžadovaly i úřady centrální.

ZELENINA. V létě letošního roku zakázán byl volný prodej zeleniny. Všecka sklizená zelenina měla býti odvážena do zvláštních sběren, odkudž se teprve přidělovala jednotlivým obchodníkům.
Nařízen byl i sběr pecek třešní, meruněk a broskví.

ÚMRTÍ. 9. července zemřel František Jeník, bývalý obecní strážník, ve věku 68 let. Pohřeb jeho konal se dne 11. července.

ŠKOLY. Ve školním roce 1942/43 měla obecná škola 152 dětí ve 4 třídách. Učitelský sbor zůstává nezměněn.
Na škole mateřské zapsáno bylo 24 dětí, na škole měšťanské - hlavní - 133 dětí. Učitelský sbor i na těchto školách nedoznal změn.

TOVÁRNA. Dne 5. září otevřena byla slavnostně sprlková místnost firmy Tejpar a Mládek. Místnost jest vybavena jevištěm, knihovnou a čítárnou, dvěma kulečníky, stoly pro stolní tenis a šachovnicemi.
Druhým přínosem pro zaměstnanectvo firmy bylo zřízení sprchových a vanových lázní, které byly zaměstnanci závodu vřele uvítány.

VEDRA. V září letošního roku byla veliká vedra. 4. září naměřeno bylo v obci na slunci 42°C a ve stínu 29°C.

SPÁLA. V měsíci říjnu a později i v listopadu rozšířila se ve školách epidemie příušnic, anginy

a spály. Dne 10. listopadu odvezen byl do nemocnice odb. učitel Bedřich Dobrovolný, který onemocněl spálou.

NOVÁ UČITELKA. Dne 14. listopadu nastoupila na měšťanské škole učitelskou službu Olga Ivrzská z Jilemnice za onemocněného učitele B. Dobrovolného

ODVODY NA PRÁCI. Na podzim letošního roku konány byly odvody na práce do říše. Odešlo hlavně mnoho železničářů, na jejichž místa u nás nastoupily ženy, a to jako průvodčí i jako jiný železniční personál.

CUKROVINKY. V listopadu zakázán byl prodej cukrovinek. Tyto směly býti prodávány jen na lístky. Tkyselé pelí se prodávalo na lístky.

ÚMRTÍ. Dne 1. prosince umřel řídící učitel ve výslužbě Antonín Řehoř, který trávil svoji pensi ve vlastním domku čp. 329 ve Studenci. Pohřeb konal se za velké účasti občanstva a školních dětí dne 4. prosince. O řid. učiteli Ant. Řehořovi viz strana 81.

POČASÍ. Rok 1942 se vyznačoval tuhou zimou, zejména v lednu, kdy mnoho ovocných stromů vymrzlo. Jarní setí bylo opožděné. Pak následovalo příznivé jaro i léto. Žně se opozdily následkem dešťů. Od svatí Anny do konce září nepršelo a byla velká vedra. Následkem toho předčasně dozrálo ovoce. Teprve začátek října přinesl

slabé srážky. Podzim byl však také suchý. Ovoce bylo dosti, ale špatné jakosti. Do vánoc byla zima jen mírná (– 3° C).
V roce 1942 narodilo se ve Studenci dětí a zemřelo 35 osob.

ZATČENÍ. V sobotu dne 27. června – před studeneckou poutí – zatčen byl Jan Krůfa, truhlář, ze Studence čp. 323. Jmenovaný byl obviněn, že přechovával u sebe jakéhosi Fejfara z Králové Dvora, hledaného gestapem. Byl zatčen ještě se skupinou dalších občanů z jiných obcí, kteří byli stejně obviněni.

Jan Krůfa skutečně svého známého Fejfara delší dobu u sebe skrýval. Na četnické stanici v Nové Pace, kde byli zatčení na chvíli dáni ku hlídání četnictvu, prozradil jim vrchní četnický strážmistr tamní stanice, že Fejfar, k vůli němuž jsou zatčeni, byl popraven a že mohou tedy lecco zapříti. Jan Krůfa proto vypověděl, že Fejfar u něho sice byl, ale jen jeden den, navečer že odešel; že byl hledán německou policií, nebylo nikde veřejně ohlášeno, proto to také nemohl věděti a nevěděl. Tímto způsobem podařilo se Janu Krůfovi, že byl dne 5. července propuštěn z výslechovací vazby gestapa v Žižkově a navrátil se domů.

1943

ÚMRTÍ.

Dne 9. ledna zemřel Jan Šorfa, majitel skalcovství ve Studenci čp. 309.
Jan Šorfa narodil se 11. listopadu 1863. Byl zakládajícím členem Sokola, členem ochotnického spolku Lidumil a řadil se do pokrokového tábora obce.
V letech 1914 – 1919 byl starostou obce.
Pohřeb jmenovaného konal se dne 12. ledna. Za obec a spolky rozloučil se s ním pisatel této kroniky.

Zatýkání.

Dne 14. ledna zatčen byl Miloslav Hák ze Studence č. 166, Benedikt Petřík ze Studence č. 166 a Josef Lukeš ze Studence č. 320.
Dne 20. ledna v téže věci zatčeni byli rovněž pražským gestapem Ladislav Klazar ze Studence č. 1, pisatel této kroniky Josef Lánský, odb. učitel ze Studence č. 196 a Josef Karásek, pekař ze Studence č. 306.
Všichni byli odvezeni do Jičína, kde byli gestapem vyslýcháni a vězněni byli v Kartouzích, od 2. II. 1943 na Pankráci v Praze, odkudž byli domů propuštěni J. Karásek a později i B. Petřík. Ostatní převezeni byli 28. května do malé pevnosti v Terezíně a dne 28. června 1943 do koncentračního tábora ve

Flossenbürgu - Bavory (M. Hák do Buchenwaldu).
Domů navrátili se až po ukončení války, t. j. dne 12. května 1945.
Důvody zatčení viz strana

Odchod židů. Dne 18. ledna odjížděli do Terezína všichni židé, kteří až do tohoto dne se volně pohybovali v obcích, se žlutou hvězdou na kabátě. Ze Studence odjel tímto transportem lékař MU Dr Seidler, který bydlel poslední v domě Ant. Bukovského, čp. 118. Vystěhován byl s celou svojí rodinou i se starou matkou. Válku nepřežil z nich žádný. Stali se pravděpodobně obětí Hitlerových plynových komor v Osvětimy.

Noví učitelé. Za zatčeného odb. uč. Josefa Lánského nastoupil na měšť. škole dne 23. I. místo učitel Jaroslav Hampl.
Když dne 1. února nastoupil po nemoci učitelskou službu na téže škole Bedřich Dobrovolný, přeložen byl týmž dnem ze Studence uč. Jaroslav Šulc do Vysokého Veselí - okres Nový Bydžov.

Přednáška. 27. února uspořádána byla ve zdejší obci přednáška F. K. Zemana, tajemníka rozhlasu, na thema: Ze zákulisí rozhlasu.

Spalničky. V únoru řádily mezi dětmi spalničky. Matiční škola byla na delší dobu uzavřena.

Nový komisař. Dne 13. února zažádal vládní komisař obce Karel Karásek, který byl v té době nemocen, o zproštění z této funkce. Okresní úřad v Semilech vzal jeho resignaci na vědomí a přípisem ze dne 1. března 1943, č. 5738/43 ustanovil vládním komisařem Jana Pauera, ze Studence, čp. 286, který dne 4. března úřad převzal. Jan Pauer byl v té době předsedou zemědělské komise a v době nemoci K. Karáska tohoto zastupoval.

Pracovní knížky. V březnu prováděly úřady práce registraci osob a to mužů od 18 do 65 a žen od 17 do 45 let, za účelem splnění pracovní povinnosti. Každý musel býti zaměstnán a musel míti pracovní knížku.

Nová učitelka. Dne 10. dubna odchází z měšť. školy učitel Jar. Hampl, který byl úřadem práce v rámci totální mobilisace pracovních sil nasazen jako dělník do Mostu. Na jeho místo nastoupila dne 3. května uč. Marie Lízlerová z Jilemnice.

Úprava radiopřijimačů. V červnu museli všichni majitelé radiopřijimačů dáti si z těchto odmontovati zařízení na přijímání krátkých vln. Tím mělo býti znemožněno poslouchání zahraničního rozhlasu.

Obecní úřad. Dne 1. června stěhuje se obecní úřad z domku pí Pýlšové, č. 133, do nově upravených místností v obecné škole, čp. 5.

Školy.

Dne 1. září zapsáno bylo do matičné školy 31 dětí. Obecná škola měla toho dne 156 dětí, takže jí přibyla jedna třída. V této nové třídě – páté – vyučoval nově ustanovený učitel Jiří Šír.
Škola měšťanská měla 4 třídy a 1 pobočku.
Tak zvané V. A třídy byly tímto šk. rokem zrušeny.
Z měšť. školy odchází učitelka Božena Kovaříková do Semil, Olga Dobrovolná – Švrzská do Jilemnice a Marie Lízlerová do Roprachtic.
Při této škole byli nově ustanoveni: Bedřich Fiočra, nar. 1910 v Roprachticích, Julie Trojanová, naroz. 1911 v Jilemnici a Jan Kovář, narozený 1911 v Mříčné.
Do školy měšťanské bylo zapsáno 98 dětí a v tomto šk. roce nesmělo se vyučovati dějepisu. Němčina měla v rozvrhu hodin 8 hodin týdně.

Školní rady.

Ku konci roku uvedeno bylo v život nařízení ministerstva školství ze dne 16. listopadu 1943, č. 302 Sb., kterým byly zrušeny újezdní a místní školní rady. Jejich úkoly a příslušnost přechází na starostu obce, která je sídlem školní rady. Členové těchto školních rad byli zproštěni svých funkcí.

Počasí.

Rok 1943 byl mírný a teplý. V únoru se již sílo obilí. Jaro bylo suché, duben i květen byl studený, červen byl deštivý a v červenci byly velké a vydatné lijavce, které způsobily povodně. Mezi 18. a 21. srpnem byla tropická vedra. Dne 21. srpna bylo 36° C ve stínu. Úroda

brambor byla tohoto roku špatná, podzim byl pěkný, ovoce, zejména jablek, bylo hojnost. Zima byla mírná až do vánoc.

V roce 1943 se ve Studenci narodilo dětí a zemřelo 26 osob.

1944

Rok 1944 podobal se rokům předcházejícím. K zápisu do této kroniky sehnal jsem pro tento rok jen málo materiálu, sám jsa v té době stále v koncentračním táboře.
V měsíci březnu byly nařízeny oslavy 5. výročí zřízení Protektorátu, ale zdejší lid, který vždy pevně věřil, že okupace je dočasná, dnes byl o tom již přesvědčen rychlým postupem Sovětské armády. Kulturní život v obci ustal téměř úplně, nedostatek potravin i ostatních životních potřeb byl neustále větší a větší. Na „Vše svaté" tohoto roku byl dokonce vydán zákaz prodeje věnců a kytic, aby se ušetřilo drátů a materiálu vůbec.

ŠKOLY

Z hlavní školy odešel dne 9. května odb. učitel Jan Kovář, aby v důsledku totálního nasazení nastoupil službu u fy Havránek

ZATČE

v Jilemnici. Na tuto školu byla za něho dne 9. 5. ustanovena učitelka Jarmila Dědourková, narozená r. 1921 v Mříčné.

Dne 1. září měla tato škola 4 třídy se 79 dětmi. Vyučovali tu: řed. Josef Mestenhauser a učitelé Ant. Holec, Fr. Portíková, B. Dobrovolný, B. Fišera a Julie Trojanová a uč. d. n. Marie Míčová.

Dne 16. září odchází v důsledku totálního nasazení Bedřich Fišera a Ant. Holec, který byl předán fmě Sellier-Bellot ve Skřivanech. Dne 22. září odešla i Julie Trojanová, která byla dána firmě Benz v Nové Pace.

Od 2. října je ustanoven na této škole Josef Hendrych, učitel z Jilemnice. Dne 29. října je totálně nasazen i Bedřich Dobrovolný u fy Tanto v Pardubicích. Od 2. listopadu do konce tohoto měsíce učí zde odb. uč. Anna Lízlerová z Jilemnice.

Ku konci roku jsou tedy na škole Mestenhauser, Hendrych, Portíková a Míčová.

Obecná škola měla 1. září 4 třídy se 171 dětmi. Z této školy odešel učitel Jiří Šír.

Na mateřské škole vyučovala Augusta Pospíšilová.

ZATČENÍ

Dne 13. října zatčen byl gestapem Karel Tarnovský ze Studence za poslouchání cizího rozhlasu a za styk s ruskými partyzány. V důsledku jeho výpovědi byl dne 20. prosince zatčen i Josef Duška z čp. 24. Po řadě těžkých vyslechů byli oba převezeni do Prahy k

hlavnímu přelíčení. Zde byl Josef Duška odsouzen na $2\frac{3}{4}$ roku vězení – bez vyšetřovací vazby – a Karel Farnovský byl osvobozen a dne 23. února 1945 se navrátil domů. J. Duška osvobodil až 5. květen 1945.

POČASÍ.

Začátkem roku bylo velmi teplé počasí, takže se leden podobal spíše březnu. Zato březen byl ošklivý a studený a ještě v dubnu padal mráz. V srpnu pak přišla velká horka a sucho, sklizeň obilí byla průměrná. Sena, následkem dešťů shnila, otavy bylo málo.

V roce 1944 se v obci narodilo 40 osob a zemřelo osob.

1945

SITUACE.

Počátek roku 1945 byl pod nacistickou okupací ještě tužší, ale nadějnější. Pro nasazené dělnictvo při zákopových pracích byly rekvirovány lopaty a krompáče. Počátkem února přešlo obcí Horka několik kolon ruských zajatců, vykladovělých a zkřehlých zimou. Ve Studenci byla pro ně konána sbírka mouky a chleba a na Horkách jim byly vařeny polévky.
Proudy německých uprchlíků, projíždějících zdejší obcí, byly občanstvu radostným zadostiučiněním

za všecka příkoří Němci napáchaná a radostnou nadějí na nedaleké lepší dny.

Vítězná sovětská armáda postupovala nyní rychle k Berlínu a s druhé strany rovněž i armáda anglo-americká. Statisícové armády německé se vzdávaly, vrchní německé velení ztratilo kontakt se svými jednotkami. V květnu pak měnily se události hodinu od hodiny a pád Německa byl již kmatatelný.

Dne 1. května zemřel mnichovský kašpar Adolf Hitler, Göring byl později zajat a místo německé lži propagandy Göbels zahynul v Berlíně sebevraždou.

Dne 2. května kapituloval Berlín. Novým nástupcem Hitlerovým, admirálem Dönitzem, dán byl příkaz k úplné kapitulaci zbytků německé armády. Leč větší i menší skupiny vojenské neuposlechly a tak i po prohlášení kapitulace dne 7. května dochází v některých Němci ovládaných místech ku krveprolití. Rychle ohánějící tyto trosky vražednických armád, pohánějí sovětskými a spojeneckými oddíly, bloudí bez cíle a ještě se motá.

V Čechách válka začala, v Čechách končí. Dochází k zoufalému boji Pražanů s hordami, které i po kapitulaci odepřely Prahu vyklidit. Velké oběti slavného pražského povstání jsou svědky příšerného běsnění a řádění německých netvorů. A když již Praha byla po několika dnech zásluhou slavné Rudé armády od zkázy zachráněna a od posledního německého ban-

díky osvobozena, vedla se záškodnická drobná válka dál, nejvíce v krajích pohraničních, kde v čelo německého odboje postavila se smutně proslavená Hitlerova mládež a neodpovědní živlové z řad SS. V pohraničí byli ještě dlouho nalézáni zastřelení čeští lidé těmito hitlerovskými odchovanci.
Nyní měl bych napsati o odboji ve zdejší obci a v našem kraji. Zařadím však toto až za vylíčené události v roce 1945; proto tam je hledej, milý čtenáři.

4. KVĚTEN. Černý pátek studenecký.

Dne 4. května v dopoledních hodinách přijelo od Horek na dvou nákladních autech, pak ještě ve dvou autobusech a dvou nákladních autech německé vojsko. Dle výpovědí střílelo vojáci již při samém vjezdu do Studence, aniž by snad byli někým napadeni. Vozy zastavily před Kampeličkou, kde pokovalo mnoho nic zlého netušícího mužů a kde poběhaly i děti. Do davu bylo střileno a ve střelbě bylo pokračováno, když se shromáždění rozběhli do luk, polí i domů, aby se zachránili. Vojsko pronásledovalo utíkající a ti, kteří se vzdali, byli schytáni a s pukama ve vzpažení přiváděni ke kostelu. Počet těchto neustále vzrůstal, neboť vojáci prohledávali byty a odevšak přiváděli muže od 16 let. Běda, když se domácí z obavy zavřeli; tam byly dveře pušními granáty rozbity. Vyčišťovací akce byla zahájena po celém Studenci. Vojáci vnikli do všech domů v doprovodu psů, aby

hledali pod postelemi, ve skříních a jinde skryté partizány a zbraně. Mužům prohledávány byly kapsy, při čemž o rány nebyla nouze. Kuličky stále fičely kol domů a oken a zarývaly se do omítky. Teprve v poledních hodinách tento divoký rej ustal. Na silnici objevilo se osobní auto s bílým praporem. Ve voze seděl J. Václavík z Kruhu a štábní kapitán Wolf z Jilemnice. Oba, jako parlamentáři, vyjednávali s velitelem oddílu o příměří. Dík tomuto opatření německé běsnění ustalo. Rukojmí byli propuštěni a vojsko odjelo.

Bilance tohoto dne byla smutná, tím smutnější, že krev tekla bez příčiny. Ve velmi vážné situaci nalézal se zámecký zahradník Bartuška, který byl Němci obviněn, že na ně z parku střílel. Farář Josef Sorm zachránil jej tím, že jej prohlásil za zcela nevinného a svým životem se zaň zaručil.

Obětí tohoto dne se stali:
Otakar Stránský z Bukoviny a
Hynek Pauchman ze Studence. Oba byli zastřeleni. Pohřbeni byli dne 6. května.
Postřeleni byli: Miloslav Kudr č. 4,
Karel Makovička, kolář,
Rudolf Pauchman,
Anna Ducháčková a
Bohumír Míč, školák.

Během zbytku dne, v noci a v den následující projížděly obcí německé tanky, aby si jistily bezpečnost.

REVOLUČNÍ NÁRODNÍ VÝBOR.

Dne 6. května sešlo se občanstvo v místnosti obecního úřadu, aby vládního komisaře Jana Pauera prohlásilo za zbaveného úřadu a aby si zvolilo národní výbor. Zvoleni byli: Josef Duška, obuvník, č. 24, Josef Šorm, farář, č. 56, Josef Pauchman, dělník, 337, Jaroslav Tomáš, rolník, 13, Jaroslav Štěpan, kolář, č. 75, Josef Kuřík, šofér, č. 267, Václav Čerovský, dělník, č. 249 a Josef Martinek, čp. 92. Tento místní národní výbor sešel se dne 7. května k volbě předsedy, jímž byl zvolen Josef Šorm, farář. Do jeho rukou složili všichni členové slib.

Dne 8. května byl tento výbor rozšířen o Karla Karáska, čp. 303, který byl zvolen úřadujícím zástupcem předsedy.

ODZBROJOVÁNÍ.

Dne 8. května byly v obci odzbrojovány kolony německého vojska, a sice na třech místech (Špice, u Bahna a za Slavíkovými, tj. čp. 122, čp. 249 a nejjižnější cíp obce). Odzbrojování probíhalo docela klidně a trvalo ještě celý příští den.

RUDÁ ARMÁDA.

10. květen. Tohoto dne kolem osmé hodiny ranní projížděly Studencem první kolony vítězné Rudé armády, které byly místním obyvatelstvem jak na Špici, tak i před hostincem u Višňáků, kde hrála jim na počest hudba, nadšeně vítány. Nebylo domu, který by nebyl ozdoben praporem státním, sovětským či českým. Klopy kabátů i rukávy ozdobeny byly trikolorami. Veselé mávání na stále projíždějící sovětské vojáky: „Ať žije

republika, ať žije president Beneš, ať žije maršál Stalin"! Tak bylo neustále voláno a toto volání nemělo konce. Dnes všecka práce stojí, vítáme osvoditele. Dnes můžeš z hluboka vydechnout, vypustit všecku tu starost, která po 6 let trápila tvoji duši. Dneo je pravda to, v co jsme sice věřili, ale nač jsme dlouho čekali, zač jsme bojovali, trpěli a umírali.

NÁVRAT. Dne 12. května vrací se z koncentračního tábora Ladislav Klazar, cukrář, Josef Lánský, odb. učitel, pisatel této kroniky a Josef Lukeš, obchodník. Miloslav Hák č. 166 navrátil se dne 23. května.

OSLAVA. V neděli dne 13. května provedena byla oslava vítězství ve Studenci. V 9 hod. ráno byly konány slavnostní bohoslužby a odpoledne společná oslava všeho obyvatelstva. Průvod od Špice. V čele nesena byla státní vlajka, vlajka sovětská, pak jezdci, příslušníci odboje, mládež, hudba, krojovaná skupina, členové národního výboru a ostatní občanstvo. U lípy Svobody učinil slavnostní projev předseda místního národního výboru farář Josef Šorm a k mládeži řídící učitel Jan Hák. U pomníku padlých promluvil Jan Kuřík z Horky za okresní národní výbor. Po průvodě byl koncert v zámecké zahradě.

NÁVRAT PRES. REP. Dne 16. května vítá Praha svého presidenta, presidenta naší republiky dr. E. Beneše. Hlava státu vrací se po více než šestiletém exilu do pražských zdí, místy pobořených a zničených. Slíbil, že

se vrátí. My věřili. Dnes se vrací, sen se splnil. Všecky oběti, které jsme položili za splnění tohoto snu, zdají se lehčími, srdce naše se pozvedá a zvony hlaholí nad osvobozenou zemí.

ZMĚNY V MNV.

Ve schůzi konané dne 21. května rozhodl místní národní výbor rozšířiti plenum o Ladislava Klazara, č. 142, Josefa Lánského č. 196, Josefa Lukše, č. 320, Miloslava Háka, č. 166, kteří se navrátili z koncentračních táborů.
Později byl místní národní výbor rozšířen ještě o Josefa Karáska č. 265, Jana Háka, úč. učitele, Jaroslava Noska, čp. 185, Otdřicha Tauchmana, čp. 109, Jana Buchara, č. 128, Josefa Štěpana, č. 280, Adolfa Wernera, č. 320, Ladislava Tauchmana, č. 217, Josefa Kloučka, č. 12, Josefa Bowu, čp. 310 a Josefa Karáska, č. 122.

NOVÝ PŘEDSEDA MNV.

Dne 27. května zvolen byl předsedou místního národního výboru Karel Karásek, č. 303, když se dosavadní předseda této funkce vzdal.

NÁVRAT.

Dne 12. června vrátil se domů kapitán zahraniční armády Václav Knotek, bývalý odb. učitel zdejší měšťanské školy, kterému se dne 28. února 1940 podařilo uprchnout před zatčením. Místní národní výbor, který zrovna konal schůzi, připravil mu srdečné přivítání.

NOVÝ PŘEDSEDA MNV.

Dne 13. června resignoval na funkci předsedy místního národního výboru Karel Karásek, č. 303.

Provedenou volbou zvolen byl novým předsedou Josef Duška, č. 24.

BESEDA. Dne 17. června uspořádal místní národní výbor besedu za přítomnosti velkého množství občanstva v sále pí Višňákové na přivítání Václava Knotka a ostatních místních občanů, návivočů se z koncentračního tábora. Za občanstvo a místní národní výbor promluvil Josef Duška, sám politický vězeň. Pak promluvil Václav Knotek o své činnosti zahraniční a po něm Josef Lánský o činnosti odbojové, zatčení a o dojmech z německých věznic a koncentračního tábora.

NOVÝ KRONIKÁŘ. Usnesením M. N. V. ve Studenci byl jsem ustanoven já Josef Duška skalupník ve Studenci čp. 24 obecním kronikářem - počínaje 1. lednem 1951.

Životopis:

Narodil jsem se v Klášteře (dříve klášter bratří Cisterciáků - zbořený za husitských bouří) okres Nové Město n/Metují r. 1895 jako druhý ze čtyř sourozenců. Otec byl drobným zemědělcem a obuvníkem. Vychodil jsem soukromou školu, českobratrskou (správou veřejnosti) a dva běhy zimní hospodářské školy. Za první světové války v březnu 1915 - v necelých 20ti letech - jsem nastoupil vojenskou službu a po čtyřnedělním výcviku byl jsem poslán na ruskou frontu bojovat za „širší vlast" Rakousko-Uhersko. V září téhož roku dostal jsem se šťastně do zajetí. Jako zajatec jsem žil v různých oblastech ruské říše, později jsem se pohyboval svobodně a konečně jsem pevně zakotvil ve vladimírské gubernii v okresním městě Pokrovu. Zde mne zastihla ruská revoluce a přímým sledováním zápasu mnohému jsem se přiučil a mé nazírání politické se mi v mnohém ujasnilo. V únoru 1919 dobrodružnou cestou přes Rumunsko - kde jsem nějaký čas pobyl (v Jasech) - vrátil jsem se do svobodné vlasti - republiky Čsr. Nastoupil jsem znovu vojen. službu a demobilisoval v říjnu 1920 - když jsem odmítl nabízenou „kariéru" u vojen. soudu v Hořicích, kde jsem působil od června 1919 až do skončení činné vojen. služby - jako zapisovatel.

V zápase o zaměstnání v civilním životě uplatnil jsem své znalosti v řemesle obuvnickém, kterému jsem se přiučil již u otce a později se v něm příležitostně zdokonalil. V září 1921 jsem se oženil a uvedl do provozu samostatnou živnost obuvnickou v Čisté u Horek. Po těch létech jsem se přistěhoval do místní obce, kde jsem se zabýval při obuvnictví i zemědělstvím – později pouze zemědělstvím. Za německé okupace byl jsem zatčen Gestapem a vězněn do převratu v květnu 1945. Závěrem nelze říci, že bych po všechna léta nebyl politicky činným, zejména po květnovém převratu jsem postupně zastával různé funkce jak politické strany tak i v obecní samosprávě.

Josef Hurka
obecní kronikář.

1945
Pokračování:

NÁRODNÍ VÝBORY.

Politické sestavení revolučních národních výborů: Ve smyslu „Košického vládního programu" – základního to pilíře poválečné republiky – po likvidaci obecních úřadů po př. vládních komisařů – nastoupily revoluční nár. výbory – pozdější místní národní výbory. Rady M.N.V. ustávaly ze zástupců čtyř politic. stran a to: komunistické, sociál. demokratické, nár. socialistické a lidové v parietním zastoupení t.j. – všechny strany měly stejný počet členů v radě míst. nár. výboru. Členy plena M.N.V. doplňovala rada volným výběrem z řad zasloužilých a čestných občanů a možno říci, že toto seskupení pracovalo v samosprávě ve shodě a snášelivosti, což nebývalo vždy ve Studenci.

ODBOJ.

Za německé okupace /protektorátu/ četní místní občané skrývali uprchlíky, partyzány a jiné osoby stíhané německou policií – poskytovali jim oděv, přístřeší, potraviny, dokumenty a tak pod. Partyzánské hnutí bylo organisováno a rozšířeno po celém kraji, kde také prosazovalo záškodnickou činnost ke škodě a znepokojení okupantů. I příslušníci naší obce byli do akce plně zapojeni, jak vidno z přiložených dokladů. Pro ilustraci o zásobování partyzánů uvádím alespoň jeden detail, odehravší se v naší obci: V noci 2ho února 1945 za účinné pomoci Josefa Martinka, obec. tajemníka, vnikli do zemědělské usedlosti pana Jana Háka čp. 39 „neznámí muži" zabili vykrmeného vepře, zaplatili majiteli běžnou cenu 1200 Kč,

zanechali partyzánskou vizitku a zmizeli – i s vepřem. Přes všemožnou snahu gestapa, přes všechny hrozby a obsáhlé vyšetřování (i ve vyšetřovací vazbě) řady studeneckých občanů – nepřišlo se pachatelům na stopu –

ZÁKOPY.

Od Krůfových přes stát. silnici kolem Nýdrlovy zahrady a nahoru k lesíku byly Němci vybudovány frontové zákopy a silniční zábrany jako poslední záchytné body zdemoralisované německé armády. Vlastní manuelní práci byli přiruceni dělat místní občané. Pracovní „elán" je patrný na připojeném snímku.

Jdouce příkladem všemu občanstvu usnesli se členové M. N. V. jednomyslně, že tyto pozůstatky německé expanse – tokž zákopy – uvedou sami do původního stavu – což se i stalo. Tak vznikla ve Studenci první dobrovolná a neplacená pracovní brigáda.

ODCHOD DO POHRANIČÍ.

Po odsunutí provinivších se Němců z Čsr. (ze Studence pouze hajný Schubert) přesídlila i od nás řada občanů do pohraničí. Byli to: Šulc Josef, Šimek Miloslav, Junek Josef, řed. měšť. školy Mertenhauser, Havel Jindřich, Hák Alois, Jirouš Josef, Bouška Jaroslav, Martinec Jaroslav, Martinec Josef, Martinec železničář, Buchar Jan a jiní – všichni s rodinami – takže pokles obyvatelstva činil z 2 tisíc – 1150 osob.

SOVĚT. VOJÁCI A MY.

Během téměř celého roku projížděli i procházeli zprvu větší později menší skupiny ruských vojáků obcí, nedocházelo však mezi těmito a civilním obyvatelstvem k výtržnostem, lze možno říci, že ukázněnost a přátelské „spojenecké" vztahy se strany jedné a láska a vděčnost za osvobození z fašistického poddrcí – se strany druhé zapříčinily vzájemné sympatie a soulad.

V sousední obci - Horkách - byl umístěn zásobovací oddíl ruské armády se sty kusů hovězího dobytka, který se pásl na lukách nedaužských, na lukách od Hozek ke Studenci, na Suchých loukách až k Bezednici do pozdního podzimu.

SVAZ čs. mládeže.

Svaz čsl. mládeže byl ustaven 28. července. Prvním předsedou byl Miloslav Hák, jednatelkou Lída Exnerová.

ŠKOLY.

Po odchodu řed. měšť. školy do pohraničí nastoupil na jeho místo řed. Lánský. Učilo se ve 4 třídách 116 dětí.
V obecné škole rovněž ve čtyřech třídách se učilo 120 dětí.
V obou školách došlo k přemístění několika učitelských sil.
Pravidelné vyučování začalo 15. května.

Odvody.

Vojnou povinné ročníky branců - 1917-1925 dostavily se k odvodu do Jílemnice 13. srpna. Branců bylo celkem 106, k odvodu se dostavilo 76 - ostatní již sloužili - dobrovolně.

28 říjen.

Výročí utvoření republiky československé bylo vzpomenuto slavnostním průvodem obcí s hudbou a besídkou školní mládeže obou škol.

Kino.

Ve schůzi rady M.N.V. dne 9. 11. bylo projednáno zřízení zvukového kina a po schválení výborem M.N.V. přikročeno k realizaci usnesení.

Vázané vklady.

Dne 1. prosince byly pozastaveny nehodnotné protektorátní peníze na t.zv. „Vázané vklady," které budou uvolňovány jen v některých sociálně opodstatněných případech. Každý občan dostal volných /nových/ 500 Kč - soukromí podnikatelé k provozu živností dalších 500 Kč. Je nesporné, že toto opatření bylo nutné, nicméně postihlo těžce značné procento drobných střádalů. Kromě toho nebylo plně dosaženo sledovaného cíle, ježto výrobky i suroviny zejména průmyslové vznikly a tak u některých jednotlivců hromadění peněz /prodejem výrobků/ znovu rychle rostlo.

Rozpočet na r. 1946.

Obecní rozpočet schválený ve schůzi 29. prosince jeví se takto:

spotřeba 374.710 Kč
úhrada 135.712 „
schodek 238.998 „, který bude uhrazen 100% přirážkou k dani činžovní a 190% přirážkou k daním ostatním.

Problémy, celostátní.

Jednání ve vládě o znárodnění bank, průmyslových podniků, zejména pak nová pozemková reforma hluboce se dotýkaly života v obci a byly občany se zájmem sledovány.

1946.

Masarykovy oslavy.

K jubileu narozenin T.G. Masaryka byl pořádán večer 6. března slavnostní průvod s hudbou obcí na sokolské hřiště, kde byla zapálena hanišská vatra. Po skončení pochodu následovala slavnostní schůze M.N.V., kde o významu osoby Masarykovy promluvil řed. Lánský. V téže schůzi bylo usneseno obnovit pomník pres. Osvoboditele, který byl již v r. 1937 postaven a za okupace zničen. Náklad má být uhrazen veřejnou sbírkou a z prostředků obce.

V rámci těchto oslav byly pořádány 11ho a 12ho března besídky žáků měšťanské a obecné školy - u Čišňáků.

Počasí.

Zima byla nezvykle mírná a od 25 března velmi teplé počasí, takže v této době polní práce byly v plném proudu.

Požár.

6. března dopoledne vyhořela stodola u Jechů čp. 7. od ohníčku, který si udělaly děti, hrající si poblíž stodoly. Obětavosti a pohotovosti nutno přičíst, že bylo uhájeno obytné stavení a chlévy.

Neštěstí. Dne 24. dubna byl usmrcen autem čtyřletý chlapec Petr Hučták / bytem u Boukalů / když přebíhal stát. silnici. Otec jeho jako člen finanční stráže byl v popřevratových dnech zastřelen při výkonu služby.

Tělovýchova. V rámci celostátního snažení o sjednocenou tělovýchovu projednávala rada M.N.V na schůzi u Třešňáků 28. dubna tuto záležitost s představiteli tělovýchovných a sportovních místních klubů, nebylo však dosaženo dohody – jednota Orel nesouhlasila

gen. Boček. Dne 3. května projížděl Studencem náčelník general. štábu Boček do Jihlavice, kde byla pořádána velká manifestace podkrkonošského kraje. Ve Studenci, kde se generál hodinu zdržel byl uvítán předsedou O.N.V a předsedou M.N.V. Školní děti mu darovali kytici.

/Viz fotografie vedle/

Volby. Volby do národního shromáždění odbývaly se 26. května Ve Studenci bylo voličů 925 z toho 450 mužů a 475 žen, 8 voličů na průkazku.

Výsledky voleb ve Studenci:

volilo osob	803	—	100%
pro jednotnou kandidátku	560	.....	70%
bílých	163	...	20%
neplatných	80	...	10%

nedostavilo se k volbě 130 osob.

Podle výsledků voleb do Národního shromáždění byly obnoveny M.N.V. ve smyslu vládního nařízení ze dne 27. května 1946 č. 120 Sb. Ve zdejší obci připadá mandátů:

straně Ksč.	8	straně soc. dem.	1
lidové	9	nár. soc	6

C-JL

KAMPELICKA

LAVISLAV
NVDIUS

7.III.1850
14.IX.1937

7. III. 1850
14. IX. 1937

Nový M.N.V.

Do nového M. N. V. byli delegováni tito občané:

Za stranu komunistickou

Josef Duška čp. 24
Tauchman Josef 337
Tauchman Oldřich 109
Harašek Josef 122
Zlatník Jaroslav 333
Malich Václav 275
Tomaš Oldřich 248
Jebavý Jan 72

Za stranu lidovou

Kurík Josef čp. 267
Harašek Josef 19
Hák Jan 90
Tauchman Ladislav 217
Hendrych Jan 172
Tomaš Jaroslav 13
Janda Petr 292
Kran Josef "
Vancl Josef 243

Za stranu nár. soc.

Lánský Josef čp. 309
Knap Josef 8
Hák Miloslav 166
Tauchman Oldřich 156
Čech František 344
Zrokeš Antonín 326

Za stranu social. demokr.

Flégl Emil 310.

Do rady M. N. V. zvoleni tito členové výboru (30. června)

Lánský Josef
Zlatník Jaroslav
Kurík Josef
Duška Josef
Flégl Emil
Harašek Josef 19
Tauchman Ladislav
Knap Josef

Volba předsedy: Josef Lánský
I. náměstek: Jaroslav Zlatník
II. náměstek: Josef Kurík.

Pomník T. G. Masaryka.

Po dohodě s církevními úřady byl pomník prvního presidenta T. G. Masaryka umístěn na vyvýšené plošině mezi Višňákovým hostincem a kostelem proti škole a Kampeličce a dne 28 října - v den výročí samostatnosti republiky - slavnostně odhalen. Předseda O. N. V. Rydval uvedl ve svém projevu zápas a záslhy Masarykovy o vybudování naší samostatnosti. Účast na slavnosti - které se zúčastnily všechny spolky a korporace byla veliká.

/ viz fotografie / na l. 163/

Školy.

V obecné škole bylo vyučováno 101 dětí.
Měšťanská škola měla žáků 114
Mateřská školka měla dětí 17.

Rozpočet.

Obecní rozpočet na r. 1947 projednaný ve členské schůzi M. N. V. dne 9. listopadu jeví se takto:

Úhrn řádné spotřeby	Kč	420.280—
úhrada	"	178.720 -
schodek	"	291.560.—,

který bude uhrazen 100% přirážkou k dani činžovní, 190% přirážkou k daním ostatním a úsporami z různých položek.